

شورای سیاست گذاری حوزه های علمیه خواهران
مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران
معاونت پژوهش

عنوان

عوامل برون رفت از بحران اقتصادی با تکیه بر آموزه های قرآن کریم و روایات

استاد راهنما

حجة الاسلام و المسلمین محمدرضا مسعودزاده

نکارنده

ساحل ابراهیمی

سال تدوین

۱۴۰۳

ب

حمد و سپاس خدای را بر آنچه ارزانی داشت و شکر او را در آنچه الهام فرمود و ثنا و شکر بر او بر آنچه پیش فرستاد، از نعمت‌های فراوانی که خلق فرمود و عطایای گسترده که عطا کرد و منت‌های بی‌شماری که ارزانی داشت که شمارش از شمردن آنها عاجز و نهایت آن از پاداش فراتر و دامنه آن تا ابد از ادراک دورتر است و مردمان را فراخواند تا با شکرگزاری آنها نعمت‌ها را زیاد گرداند و با گستردگی آنها مردم را به سپاسگزاری خود متوجه ساخت و با دعوت به این نعمت‌ها آنها را دو چندان کرد.

تقدیم به

ماحصل آموخته‌هایم را تقدیم می‌کنم به آنکه مهر آسمانی‌اش آرام بخش
آلام زمینی‌ام است. به ساحت بی‌مساحت مثال صدیق اکبر، فاروق اعظم،
مولی‌الموحدين، امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (علیه السلام) که هرچه
آموختم در مکتب عشق ایشان آموختم و امروز هستی‌ام و فردا کلید باغ
بهشتم رضای اوست.

آوردی گران سنگ‌تر از این ارزان نداشتم تا به غبار درگهشان نثار کنم.
باشد که حاصل تلاشم مورد قبول حضرتشان قرار گیرد.

و تقدیم به مقدس‌ترین واژه‌ها در لغت‌نامه دلم مادر مهربانم که زندگیم
را مدیون مهر و عطوفت او می‌دانم و پدرم، مهربانی مشفق، بردبار که
در تمامی سال‌های تحصیلی حامی‌ام بودند.

همچنین تقدیم به همسر همدل و همراهم که با صبوری و بزرگواری
همیشه پشتیبان و تکیه‌گاهم بودند.

و دختر دلبندم، یگانه گل باغ زندگی‌ام که وجودش تجلی مهر خداوند
بر من است.

تشکر

تقدیر و تشکر از استاد فرزانه و فرهیخته جناب آقای حجه الاسلام و المسلمین محمدرضا مسعودزاده که با راهنمایی‌ها و الطاف علمی کارساز و راهگشای خویش مرا در تدوین این پایان‌نامه قرآنی و اخلاقی یاری رسانده و گلشن سرای علم و دانش اندک مرا در پرتو انوار علمی خویش روشنایی و بصیرت بخشیدند.

راهکارها و پیشنهادات

- (۱) تلاش و سرمایه گذاری کلان جهت تحقیق و تبیین عوامل برون رفت از بحران اقتصادی و ارائه آن در قالب‌هایی که قابلیت تحقق در عصر ما را داشته باشد.
- (۲) تلاش و اقدامات فرهنگی جهت نهادینه نمودن مبانی اعتقادی و اخلاقی نظام اقتصادی اسلام در بین مردم و مسئولین کشور
- (۳) تبلیغات وسیع توسط مبلغین دینی حوزه‌های علمیه برادران و خواهران در سطح دانشگاه‌ها، ادارات دولتی و ارگان‌های خصوصی برای گسترش عوامل معنوی و رفتاری برای برون رفت از بحران اقتصادی در قرآن کریم و روایات معصومین (علیهم السلام)
- (۴) برگزاری مسابقات کتابخوانی با موضوع نظام اقتصادی اسلام در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و ادارات
- (۵) چاپ این تحقیق در قالب بروشور و کتاب و توزیع آن در مکان‌های آموزشی
- (۶) قرار دادن این تحقیق در اختیار نهادهای مؤثر در فعالیت‌های اقتصادی
- (۷) آسیب شناسی سیستم اقتصادی کشور در عرصه تولید، توزیع و مصرف برای شناسایی نقاط ضعف و رفع آنها
- (۸) برگزاری فراخوان‌های پژوهشی با موضوع نظام اقتصادی اسلام توسط حوزه‌های علمیه و نهادهای مذهبی دیگر
- (۹) آموزش و آگاهی عمومی با استفاده از ابزار مهم هنر در رسانه ملی (سینما و تلویزیون) از طریق آثار نمایشی و تهیه محصولات فرهنگی با محتوای نظام اقتصادی اسلام
- (۱۰) بهره‌گیری از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای اشاعه و ترویج مبانی اعتقادی و ارزشی اقتصاد اسلامی

فهرست منابع

* قرآن کریم.

* نهج البلاغه.

* صحیفه سجادیه، محمدمهدی رضایی، قم، جمال، ۱۳۹۴.

۱. ابن اثیر، اسدالغابه فی معرفه الصحابه، ج ۲، بیروت، دارالفکر، ۱۴۰۹ ق.
۲. ابن خلدون، عبدالرحمن، مقدمه ابن خلدون، محمد پروین گنابادی، تهران، آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۹۱.
۳. ابن شعبه، حسن بن علی، تحف العقول، چاپ پنجم، تهران، دارالحديث، ۱۳۷۵.
۴. ابن منظور، لسان العرب، ج ۱۰، بی جا، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۴.
۵. احسائی، علی بن ابراهیم، عوالی اللئالی، مجتبی عراقی، ج ۶، بی جا، سیدالشهداء، ۱۴۰۳ ق.
۶. انصاریان، حسین، زیبایی‌های اخلاق، قم، دارالعرفان، بی تا.
۷. آقائزری، حسین، عدالت اقتصادی از نظر افلاطون، ارسطو و اسلام، مجله اقتصاد اسلامی، ۱۳۸۴، ش ۱۴.
۸. آمدی، عبدالواحد، غررالحکم و دررالکلم، ج ۴، تهران، دانشگاه تهران، بی تا.
۹. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، تهران، دنیای دانش، ۱۳۸۲.
۱۰. پرویز داوودی، محمد عیسوی، بحران اقتصادی و راه حل اقتصاد اسلامی، مجله اقتصاد دانشگاه شهید بهشتی تهران، ۱۳۸۹.
۱۱. جعفر، حسن، اقتصاد سیاسی، بی جا، مهر، ۱۳۵۸.
۱۲. الجوزیه، ابن قیم، عدۀ الصابرين و ذخیرۀ الشاکرين، ج ۱، بی جا، بی نا، بی تا.
۱۳. جهانیان، ناصر، اهمیت اقتصادی، تهران، اندیشه جوان، ۱۳۸۷.

۱۴. حائری، محسن، اندیشه‌های اقتصادی در نهج البلاغه، عبدالعلی آل بویه لنگرودی، تهران، بنیاد نهج البلاغه، ۱۳۷۸.
۱۵. حداد عادل، غلامعلی، دانشنامه جهان اسلام، ج ۶، تهران، معارف اسلامی، ۱۳۸۱.
۱۶. حسینی، حسین، اصول و مبانی استراتژی، تهران، دانشگاه امام حسین (علیه السلام)، ۱۳۷۶.
۱۷. حقی بروسوی، اسماعیل، روح البیان، ج ۱۵، بیروت، دارالفکر، بی تا.
۱۸. حکیمی، محمدرضا، حکیمی، علی، حکیمی، محمد، الحیاء، احمد آرام، ج ۳، قم، دلیل ما، ۱۳۹۵.
۱۹. خامنه ای، سیدعلی، حسن مطلع، تهران، انقلاب اسلامی، ۱۳۹۶.
۲۰. خلعتبری، فیروزه، مجموعه مفاهیم پولی، بانکی و بین المللی، تهران، شباویز، ۱۳۷۱.
۲۱. خمینی، روح الله، مکاسب محرمة، تهران، نشر آثار امام خمینی (ره)، ۱۳۷۳.
۲۲. دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، مبانی اقتصاد اسلامی، تهران، سمت، ۱۳۷۱.
۲۳. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، ج ۱، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۲۴. راغب اصفهانی، مفردات الفاظ قرآن کریم، بی جا، نشر الکتاب، ۱۴۰۴ ق.
۲۵. سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، الدر المنثور، ج ۱، بیروت، دارالفکر، ۱۴۱۴ ق.
۲۶. شیخ صدوق، الامالی، محمدباقر کمره‌ای، تهران، کتابچی، ۱۳۷۶.
۲۷. _____، الخصال، یعقوب جعفری، تهران، اندیشه هادی، ۱۳۸۵.
۲۸. _____، ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، بی جا، رضی، ۱۳۸۶.
۲۹. _____، جامع الاخبار، ج ۲، بی جا، عصر ظهور، ۱۳۹۶.
۳۰. _____، عیون اخبارالرضا، ج ۲، بی جا، جهان، ۱۳۷۸.
۳۱. _____، من لا یحضره الفقیه، ج ۳، بیروت، مؤسسه الاعلمی للمطبوعات، بی تا.

۳۲. _____، من لایحضره الفقیه، ج ۳، قم، نشر اسلامی، ۱۳۶۳.
۳۳. صدر، کاظم، احتکار از دیدگاه فقه و اقتصاد، تهران، بی نا، ۱۳۶۴.
۳۴. صدر، محمدباقر، اقتصادنا، سیدمحمدکاظم موسوی، قم، انتشارات اسلامی، بی تا.
۳۵. طباطبایی، محمدحسین، تفسیر المیزان، ج ۱۳، بی جا، بی نا، ۱۴۱۷ ق.
۳۶. العاملی، شیخ حر، وسائل الشیعه، ج ۱۳، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۷.
۳۷. علی بن جعفر، مسائل علی بن جعفر و مستدرکها، قم، آل البيت، ۱۳۶۸.
۳۸. فیومی، احمد بن محمد، المصباح المنیر، چاپ اول، قم، منشورات دارالرضی، بی تا.
۳۹. قمی، عباس، الهی خراسانی، علی اکبر، سفینه البحار و مدینه الحکم و الآثار، ج ۱، چاپ چهارم، مشهد، پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۹۶.
۴۰. کلینی، محمد بن یعقوب، فروع کافی، ج ۵، بی چا، بی نا، بی تا.
۴۱. _____، اصول کافی، ج ۵، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳.
۴۲. مألوف، لویس، المنجد، محمد بندریگی، ج ۲، قم، انتشارات اسلامی، ۱۳۹۱.
۴۳. متوسلی، محمود، نگرشی بر دیدگاه ها، تئوری ها و سیاست های اقتصادی، تهران، وزارت خارجه، ۱۳۷۲.
۴۴. مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج ۲۰، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴.
۴۵. محمدزاده اصل، نازی، آزمون نظریه رشد نئوکلاسیک، تهران، پژوهش های اسلامی، ۱۳۸۱.
۴۶. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج ۵، قم، دارالحديث، ۱۳۹۵.
۴۷. مطهری، مرتضی، بیست گفتار، چاپ ۴۳، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۹۵.
۴۸. _____، سیری در نهج البلاغه، تهران، صدرا، ۱۳۷۹.
۴۹. معتزلی، عبدالحمید بن ابی الحدید، شرح ابن ابی الحدید، ج ۱۸، تهران، نیستان، ۱۳۹۳.

۵۰. مغربی، نعمان، شرح الاخبار، ج ۲، قم، جامعه مدرسین، ۱۴۰۹ ق.
۵۱. میرعمادی، سید احمد، اقتصاد در اسلام، قم، باقیات، ۱۳۹۰.
۵۲. میرمعزی، حسین، نظام اقتصادی اسلام، تهران، اندیشه اسلامی، ۱۳۸۹.
۵۳. نراقی، ملا احمد، معراج السعاده، ج ۱، قم، بی نا، ۱۳۷۱.
۵۴. نراقی، مهدی، جامع السعادات، قم، دارالحديث، ۱۳۷۴.
۵۵. نوری، حسین، مستدرک الوسائل، ج ۱۱، بی جا، آل البيت، ۱۳۶۵.
۵۶. یوسفی، احمدعلی، نظام اقتصاد علوی، تهران، بی نا، ۱۳۸۷.
۵۷. یوسفی، محمدرضا، کلیات اقتصاد اسلامی، قم، حرم، ۱۳۷۵.

سایت ها

۱. سارا واعظی، بحران اقتصادی چیست، سایت قبضینو، ۱۴۰۳/۲/۱۴.
۲. سید علی خامنه‌ای، بیانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگران، ۱۴۰۳/۲/۸.
۳. نصرالله اسدی، مفهوم شناسی زهد و رابطه آن با توسعه اقتصادی، ۱۴۰۳/۲/۱۶.